

การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพและการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติหญิงที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19

บทคัดย่อ

งานวิจัย การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพและการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติหญิงที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 มุ่งอธิบายความเปราะบางของแรงงานข้ามชาติหญิง ในด้านการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์ ตลอดจนการปรับตัวในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแรงงานข้ามชาติหญิงที่มีครรภ์ หรือเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว และผู้ที่มีบุตรอายุน้อยที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผ่าน “กลุ่มอาสาสมัครช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ COVID-19” ซึ่งเป็นเครือข่ายภาควิชาการและภาคประชาสังคมในจังหวัดเชียงรายได้เข้าไปทำงานร่วมกับอาสาสมัครทั้งแรงงานข้ามชาติชายและหญิง เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 แรงงานข้ามชาติกว่า 500,000 คนถูกลดชั่วโมงการทำงานลง ขณะที่บางรายถูกบอกเลิกจ้างงาน โดยแรงงานข้ามชาติหญิงก็ได้รับผลกระทบอย่างเห็นได้ชัด เพราะส่วนมากทำงานอยู่ในภาคบริการ การค้าปลีก การท่องเที่ยว และแรงงานรับจ้างในบ้าน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะกฎหมายและการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติหญิงในประเทศไทย และการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแรงงานข้ามชาติหญิงที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบางตามที่ได้กล่าวข้างต้น

ผลการวิจัยเบื้องต้น พบว่าแรงงานข้ามชาติหญิงถือเป็นคนกลุ่มแรกๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการที่รัฐบาลไทย ล็อกดาวน์พื้นที่ ปิดภาคการค้าและบริการด้านต่างๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน แรงงานข้ามชาติหญิงซึ่งปกติก็มีความเปราะบางเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โควิด-19 จึงยิ่งตอกย้ำให้ความเปราะบางของพวกเธอมีมากขึ้น การที่พวกเธอถูกลดชั่วโมงการทำงาน ส่งผลให้พวกเธอขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว หรือไม่พอแม้กับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกลุ่มแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้ตั้งครรภ์ และผู้ที่มีบุตรที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด พวกเธอต้องหยุดงาน ผนวกกับการที่แรงงานข้ามชาติหญิงบางรายต้องเข้าไปใช้บริการสุขภาพในช่วงแพร่ระบาดของโควิดนี้ยิ่งมีความยากลำบาก เนื่องจากคติทางชาติพันธุ์ของบุคลากรทางการแพทย์ที่มีต่อแรงงานข้ามชาตินั้นมีมากขึ้นในช่วงโควิด-19 จากที่มีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ด้วยความที่พวกเธอไม่ได้มีสัญชาติไทย ซึ่งในช่วงการแพร่ระบาดของโรคจึงทำให้พวกเธอขาดความช่วยเหลือจากรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ หรือมาตรการเยียวยาอื่นๆ จนทำให้ต้องพึ่งพาตนเองและรวมตัวกันกับแรงงานข้ามชาติในเชียงราย เพื่อใช้ชีวิตให้อยู่รอดในสถานการณ์ที่รัฐไทยไร้การเหลียวแล ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่างานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ในด้านการบันทึกเรื่องราวและสถานการณ์ของแรงงานหญิงข้ามชาติในประเทศไทย ที่สามารถนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะโดยเฉพาะการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์ของแรงงานหญิงต่อไป